

Fiškálne vplyvy zmeny financovania materských škôl

Analýza prechodu na prenesený výkon štátnej správy z pohľadu rozpočtov samospráv

Ing. Zuzana Hrešová
vedúca odboru školstva Mesta Zvolen

Konferencia Asociácie komunálnych ekonómov SR
27. – 28.05.2026
Hotel Elizabeth Trenčín

Model financovania materských škôl do 31.12.2024

Hlavný zdroj: Financovanie bolo zabezpečované primárne z podielových daní obcí (výnos dane z príjmov fyzických osôb), ktoré následne rozdeľovali prostriedky svojim materským školám.

Zriaďovateľská rola: Obce boli zodpovedné za financovanie prevádzky aj miezd v rámci svojich rozpočtov.

Rozdiely: Kvalita a finančné zabezpečenie materských škôl sa mohli výrazne líšiť v závislosti od finančnej kondície konkrétnej obce.

Hlavná výhoda: Vysoká miera flexibility. Samospráva mohla operatívne reagovať na demografické zmeny či technický stav budov.

Hlavné riziko: Celý rozpočtový dopad hospodárskeho cyklu ležal na obci. Akékoľvek výkyvy v daňových príjmoch alebo plošný nárast nákladov (napr. valorizácia miezd) musela obec sanovať z vlastných zdrojov, čo často viedlo k tlaku na iné komunálne služby.

Model financovania materských škôl od 01.01.2025

Hlavný zdroj: Materské školy (vrátane špeciálnych MŠ) sú financované priamo zo štátneho rozpočtu, konkrétne z rozpočtovej kapitoly Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR.

Normatívny systém: MŠ prešli na systém normatívneho financovania, podobne ako je to pri základných a stredných školách. Výška dotácie na dieťa sa odvíja od stanoveného normatívu (zohľadňuje personálnu a ekonomickú náročnosť).

Tok peňazí: Finančné prostriedky sú zriaďovateľom poskytované prostredníctvom regionálnych úradov školskej správy (RÚŠS) podľa sídla zriaďovateľa.

Cieľ zmeny: Cieľom je zabezpečiť stabilné a porovnateľné financovanie pre všetky materské školy na celom Slovensku bez ohľadu na to, aká obec je ich zriaďovateľom.

Prenesený výkon zmenil dynamiku financovania na normatívny princíp. Štát prebral rolu garanta, čím sa sektor školstva do značnej miery izoluje od lokálnych ekonomických výkyvov.

Hlavný prínos: Stabilita a predvídateľnosť príjmového toku. Obec už nie je vystavená neistote z výnosu podielových daní, čo zjednodušuje finančné plánovanie.

Hlavné riziko: Rozpočtová rigidita, tzn. väčšina peňazí v rozpočte je už vopred „rozhodnutá“ a určená na konkrétne účely, ktoré nemožno zmeniť. Účelová viazanosť prostriedkov (peniaze idú za žiakom) odstraňuje priestor pre lokálne úpravy. Ak je štátny normatív nastavený ako plošný priemer, nevyhnutne dochádza k „nivelizácii“, tzn. plošný normatív je síce spravodlivý z hľadiska matematiky (každý dostane rovnako), ale je nespravodlivý z hľadiska reality (každý potrebuje iné množstvo zdrojov na dosiahnutie rovnakého cieľa). Ak štát zavedie takýto systém, školy sa z pohľadu financovania stávajú „rovnakými“, čo v praxi často znamená pokles kvality tých nadpriemerných a prežívanie tých podpriemerných. Obce s „nadštandardnými“ nákladmi (napr. kvôli vyššej energetickej náročnosti starších budov alebo nákladnejšej prevádzke) sa dostávajú do deficitu, ktorý musia kryť z vlastných zdrojov, čím sa stráca pôvodný cieľ finančného odľahčenia.

Nové rozdelenie finančných rizík

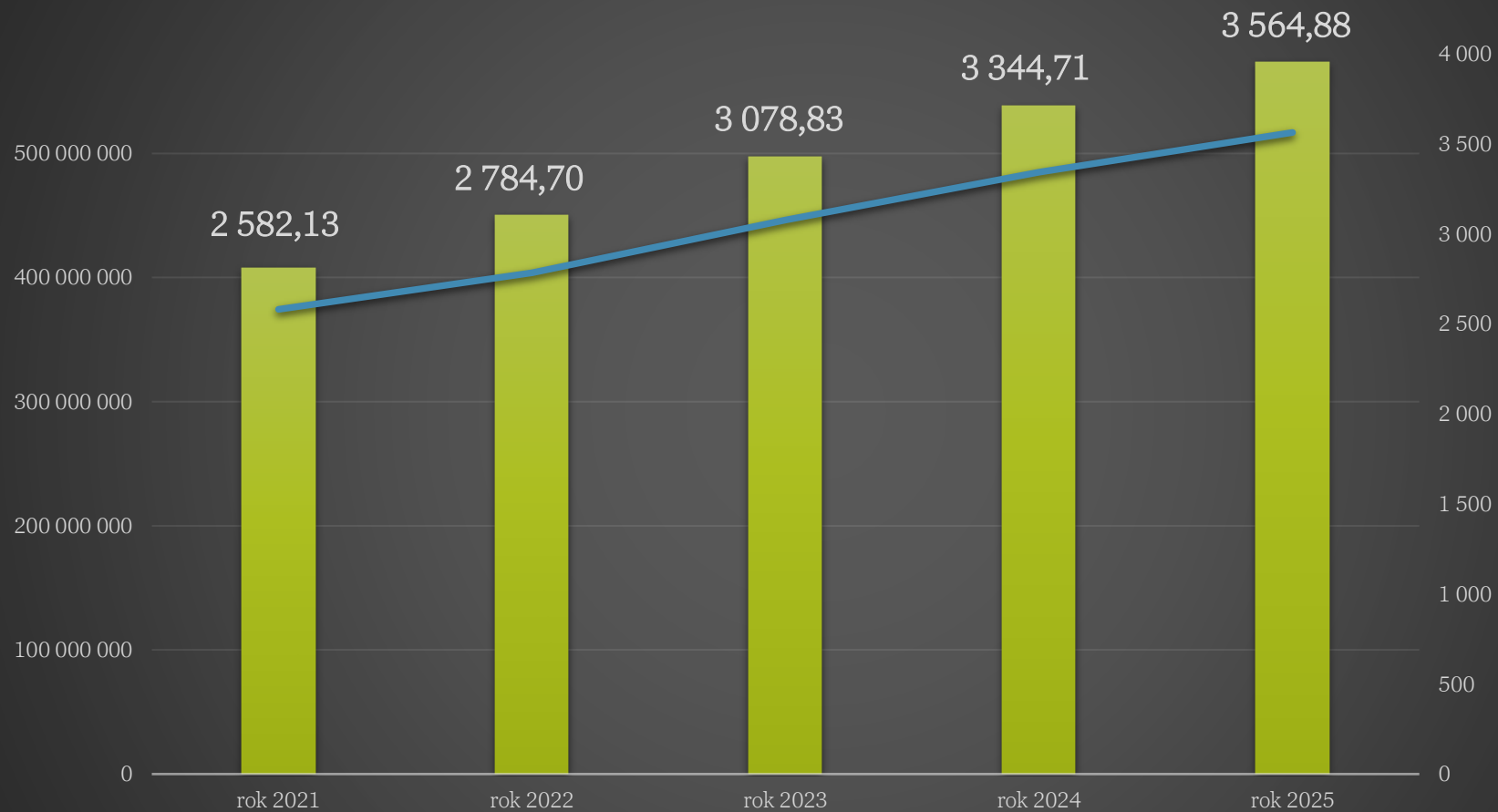
Riziká presunuté na štát – pozitívum pre samosprávy

- **Mzdová valorizácia:** Bremeno zvýšenia plátov znáša štát.
- **Hospodársky cyklus:** Štát garantuje fixnú platbu aj v kríze.
- **Demografia:** Celoplošné výkyvy sú lepšie predvídateľné pre štát.

Riziká na samospráve

- **Kapitálové výdavky:** Zodpovednosť za budovy a investičný dlh ostáva obciam.
- **Prevádzková efektívnosť:** Rozdiely v energetickej náročnosti budov.
- **„Nadštandard“:** Financovanie nad pridelený normatív ostáva lokálnou prioritou. (Memorandum o spolupráci ZMOS/Min. školstva)

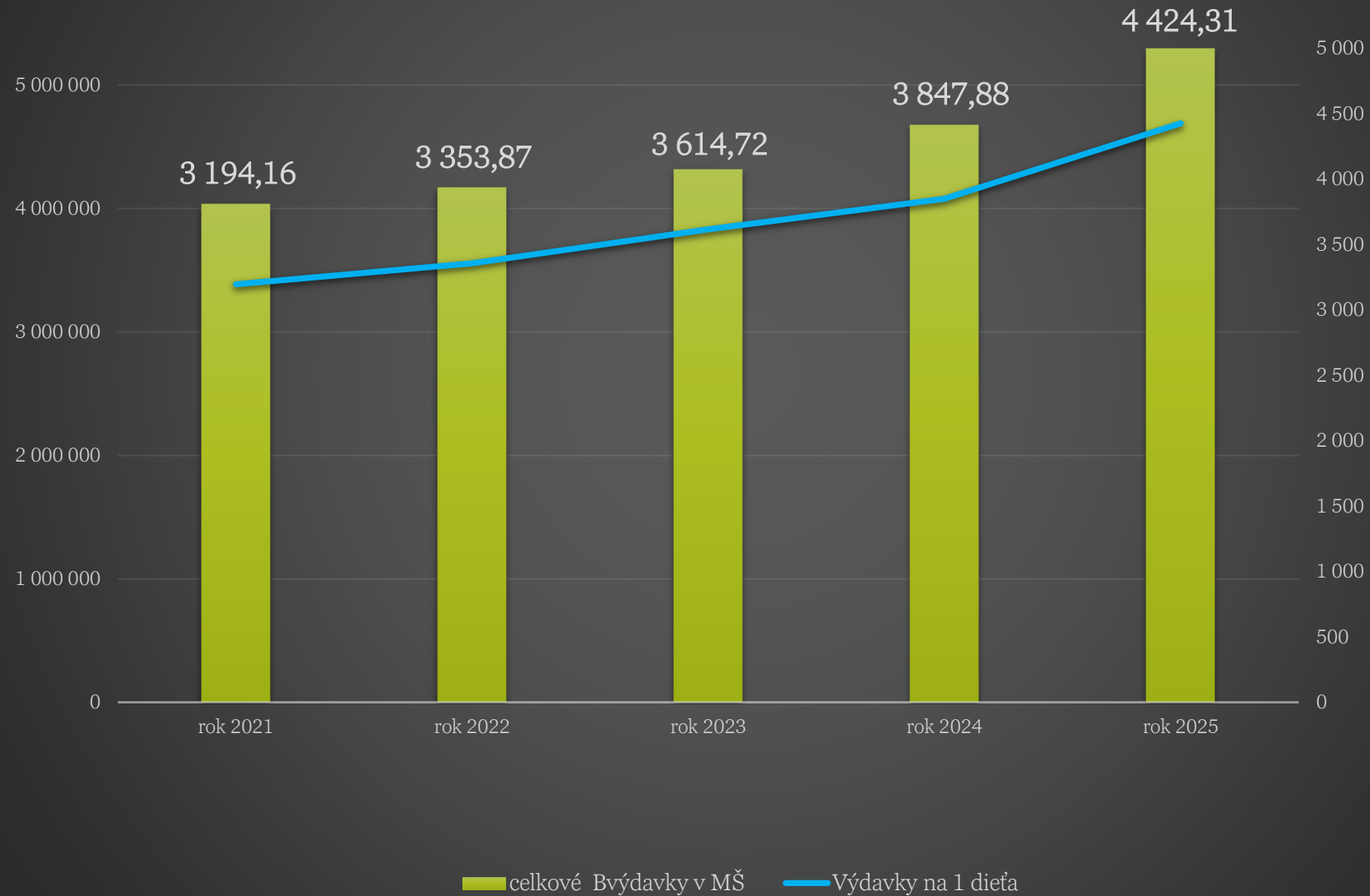
Vývoj bežných výdavkov na materské školy - SR (v EUR)

celkové Bvýdavky v MŠ

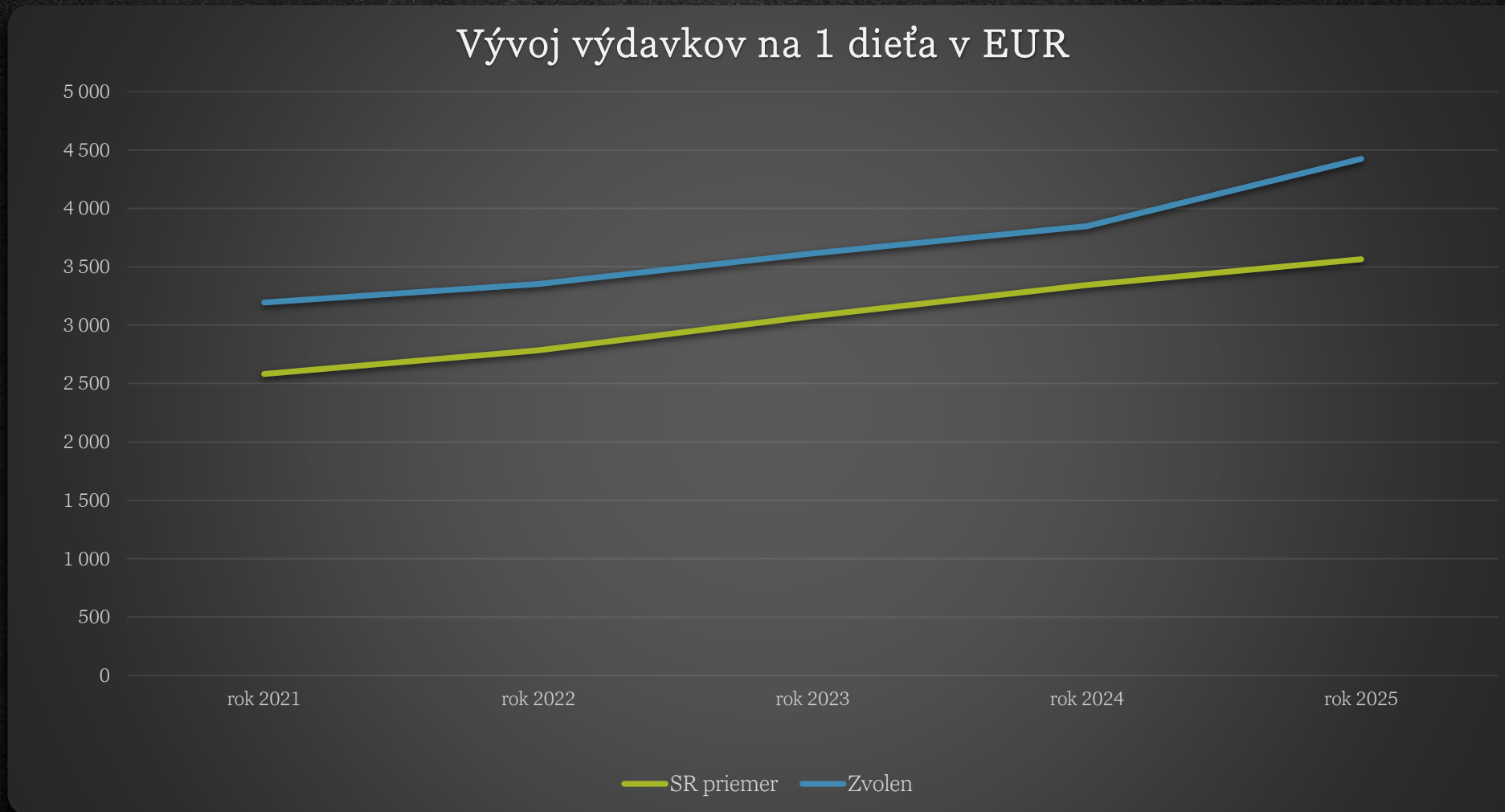
Výdavky na 1 dieťa

Vývoj bežných výdavkov na materské školy - Zvolen (v EUR)

výdavky na 1 dieťa (v EUR)	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025
SR priemer	2 582,13	2 784,70	3 078,83	3 344,71	3 564,88
Zvolen	3 194,16	3 353,87	3 614,72	3 847,88	4 424,31
rozdiel	612,03	569,17	535,89	503,17	859,43

Výdavky na 1 dieťa 4 424,31 EUR
normatív 3 751,74 EUR
 nenormatívne 452,73 EUR
 vlastné príjmy 219,84 EUR

Celkové zhodnotenie po roku reformy financovania MŠ

Prechod na štátnu garanciu znamená ústup od princípu subsidiarity - štát by mal zasahovať do rozhodovania nižšieho orgánu (obec/mesto) iba vtedy, ak je to nevyhnutné.

Systemová zmena: Od finančnej súťaže (miestna kvalita) k administratívnej jednotnosti (štátny štandard).

Hrozba: Akákoľvek chyba v normatíve sa prenesie do celého systému na Slovensku bez možnosti lokálnej opravy.

Záver: Úspech reformy závisí od citlivosti automatického nastavovania normatívu. Inak hrozí, že sa systém stane neflexibilným a podfinancovaným.

Ďakujem za pozornosť